

Mentoring in Noord-Afghanistan

JOHAN DE LAERE

Kolonel Stafbrevethouder Johan De Laere is thans Chef van de Divisie Plans bij ACOS Operaties en Training en volgt in die functie alle Belgische operaties op, inclusief de inzet van mentors in Afghanistan.

13

La Défense belge participe depuis janvier 2009 à l'encadrement de l'armée nationale afghane (ANA) dans le nord de l'Afghanistan. Des militaires belges y supervisent un kandak ou bataillon de l'ANA. Conjointement avec nos collègues allemands, nous assurons en outre l'encadrement de l'état-major de la brigade à laquelle appartient ce bataillon. Cette mission est l'une des plus exigeantes pour notre cadre en termes de risque, d'intensité et de complexité. Cinq équipes de mentorat de compagnie, une équipe au niveau du kandak et les mentors de l'état-major de la brigade sont préparés à leur mission durant six mois. Ils doivent, sur place, faire preuve de beaucoup de patience et de respect dans l'accompagnement de leurs collègues afghans. La date de fin de mission ayant été fixée par les États-Unis au 31 décembre 2014, un certain caractère d'urgence devient progressivement perceptible.

Noord-Afghanistan – met de verschillende provincies die in de zone van Regional Command North vallen.

Mentoring is een vorm van bijdragen tot wat men *Security Sector Reform* noemt. De achterliggende idee hiervan is regionale veiligheid en stabiliteit te laten garanderen door goed opgeleide troepen van de lokale, aanvaarde regering. Het is een groeiende markt waarin de vraag het aanbod duidelijk overstijgt. Het kan verschillende vormen aannemen gaande van het verstrekken van een basisopleiding of academische opleiding over het tactisch/operationeel begeleiden van een militaire eenheid of politie-eenheid tot het adviseren van kaderpersoneel of een combinatie hiervan. De Belgische Defensie stelt zich wereldwijd ten dienste voor dit soort opdrachten zowel in een bilateraal kader zoals in Afrika als onder de voogdij van de NAVO zoals in Afghanistan.

Drie jaar na de start van de Belgische *mentoring*-opdracht in Afghanistan is het hoog tijd om aandacht te besteden aan de opgedane ervaring en nadien te zien hoe het in de toekomst zal evolueren. De *mentoring*-opdracht is momenteel één van de belangrijkste operaties van Defensie en zal dit met quasi zekerheid tot eind 2014 blijven. Naast de deelname aan de *mentoring* van Afghaanse eenheden in Noord-Afghanistan draagt Defensie ook bij tot de vorming van een *Air Wing* te Kandahar. Zonder afbreuk te willen doen aan het uitstekende werk van onze *air-mentors*, beperkt dit artikel zich echter tot de *mentoring* in de regio Kunduz door eenheden van de Landcomponent.

De Belgische Defensie heeft zich in Afghanistan vanaf januari 2009 geëngageerd in het gedeelte *mentoring* van de *Afghan National Army* (ANA). Hierbij werd geopteerd om het Eerste Bataljon (Kandak) van de Tweede Brigade van het 209 ANA Corps te begeleiden, een lichte infanterie-eenheid. De compag-niementors werden ingedeeld in vijf groepen, drie voor de infanteriecompagnies, één voor de Steuncompagnie en één voor de Staf- en Dienstencompagnie. Initieel

Photo COys

Wargaming op zandbak met de Afghaanse Brigade Staf en mentors in KUNDUZ

hadden de compag-nie-*mentoring*-teams een verschillende samenstelling. Nadien werd deze aangepast in de vorm van identiek samengestelde teams om de flexibiliteit qua inzet te vergroten. Boven deze compag-niementors stond een team voor het niveau *Kandak*. De mentors

verzorgden bij aanvang de vier maanden durende basisvorming van hun Afghanen in het *Consolidated Fielding Center* (CFC) in Kaboel en verhuisden nadien mee naar Kunduz. De mentorteam wisselden elkaar om de zes maanden af. Deze rotatietermijn van zes maanden is opgelegd door de NAVO en heeft te maken met de tijd die het vergt om vertrouwen op te bouwen bij de Afghaanse partners alsook bij het garanderen van een minimumrendement van de lange voorbereiding.

In december 2009 besliste de Afghaanse legerleiding om de Eerste *Kandak* te vervangen in Kunduz door de Tweede *Kandak* van dezelfde Brigade uit Fayzabad. De

Photo COjps

Een Belgisch Compagnie Mentor Team in de buurt van Kunduz

Belgische mentors kregen op die manier een andere *Kandak* toegewezen, die ze tot op vandaag met dezelfde toewijding begeleiden. Vanaf januari 2010 schrijven de Belgen zich ook in voor de *mentoring* van de staf van de Tweede Brigade, het hogere echelon van de *Kandak*. Duitsland heeft in dit gedeelte de leiding. België levert daarbij de helft van de *mentoring*-stafofficieren (met onder meer mentors tactische planning, training, vuursteun en logistieke steun). Duitsers en Belgen vullen elkaar aan en werken elke dag nauw samen. Terwijl de teams van de *Kandak* zich meer bezighouden met het assisteren bij de uitvoering van tactische acties en drills, gaat het op niveau Brigade meer om het beheren van een grote eenheid en het plannen van operaties.

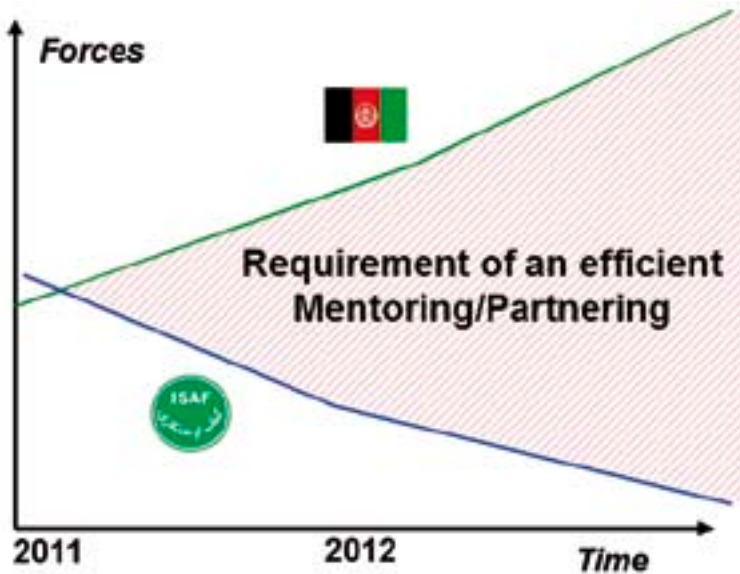
De *mentoring*-opdracht wordt bij Defensie beschouwd als één van de meest risicovolle en, mede door de duur van zes maanden, ook één van de meest mentaal belastende. Dit laatste heeft vooral te maken met de permanente dreiging uitgaande van berrmbommen (de zogenaamde IED's of *improvised explosive devices*) en het gevaar tijdens het begeleiden van de Afghanen betrokken te geraken bij risicovolle situaties. Om de frequentie en impact van deze risico's te minimaliseren wordt speciale aandacht besteed aan de voorbereiding van ons personeel, dat een intensieve, gedeeltelijk internationale training ondergaat vóór het vertrek. Deze training duurt ongeveer zes maanden. Hierbij wordt speciale aandacht besteed aan drills in geval van een berrmbomexplosie (*Counter-IED*), eerste zorgen, *culture awareness*, *rules of engagement* en schiettechniek.

Bij de beoordeling van de benodigde middelen voor de uitvoering van de *mentoring*-opdracht werd er niet bespaard op de *Force Protection*. Geen enkel team gaat buiten de compound of het kantonnement zonder begeleiding van *Force Protection*, zodat het team bij een incident over voldoende gevechtautonomie beschikt tot de komst van de *Quick Reaction Force*. De mogelijkheid om snel een beroep te doen op luchtsteun is ook een belangrijke factor. Voor onze Belgische *Forward Air Controllers* werd recentelijk in het theater een nieuw, beter beschermd en bewapend voertuig geleverd met de nodige radiomiddelen voor grond-luchtcommunicatie. Daarnaast beschikken de mentorteam over gepantserde wielvoertuigen met *overhead weapon systems*, waarbij niet moet worden uitgestegen om te kunnen terugvuren. Mocht het dan toch nog verkeerd gaan, dan heeft elk team zijn eigen *medical aidman* en staat een nooit eerder geziene *Medical Air Evacuation* garant voor een snel transport van de gekwetsten, wat hun overlevingskansen aanzienlijk verhoogt.

Afghanistan adviseert vereist begrip, geduld en respect. De natie is decennialang het toneel geweest van geweld, waardoor analfabetisme een serieuze rem bij de opleiding en training vormt, ook bij het kader, zij het in mindere mate. Het heeft dan ook niet lang geduurd vooraleer de *International Security Assistance Force (ISAF)* alfabetisering inlaste in de basisvorming van zowel ANA-soldaten als kaderleden. Het had geen zin om een cursus uit te delen als de leerlingen niet konden lezen. Een andere factor, die de *mentoring*-opdracht uitdagend maakt, zijn de tolken. Het gebruik van tolken vertraagt en bemoeilijkt de communicatie omdat het hier meestal niet gaat om professionele vertalers-tolken met een gedetailleerde kennis van het militaire jargon. Leren adviseren via een tolk vereist eveneens geduld. Geduld dat ook nodig is bij het gebruik van gevoelig en gesofisticeerd materieel. Dit materieel is meestal geen lang leven beschoren in Afghaanse handen. In Afghanistan dient het begrip preventief en zelfs correctief onderhoud nog uitgevonden te worden. Doordat de Afghanen echter leergierig zijn, zal dit niet lang op zich laten wachten.

Afghanistan mogen dan meestal laaggeschoold zijn, geen Engels spreken of minder handig zijn met een computer, het blijven fiere mensen, fier op hun cultuur en fier op hun godsdienst. Hun moslimgeloof speelt een belangrijke rol in hun leven en is iets waar ze heel gevoelig voor zijn. Mentors houden dus beter rekening met deze gevoeligheden en moeten het nodige respect tonen. *Cultural awareness training* voor het vertrek is onontbeerlijk. Enkel op die manier en met het nodige geduld wint men hun vertrouwen, staan ze open voor raad en daad en draagt men bij tot het verhinderen van de zogenaamde *green on blue*-incidenten, waarbij Afghaanse soldaten hun wapens tegen coalitietroepen gebruiken. Dit

soort incidenten heeft zich tot op het moment van het schrijven van dit artikel nog nooit voorgedaan in het bijzijn van Belgische mentors.

Efficiënte mentoring/partnering moet operationele Afghaanse veiligheidstroepen opleveren die een NAVO exit op termijn mogelijk maken.

Het uiteindelijke doel van het *mentoring*-programma bestaat erin ervoor te zorgen dat de ANA *Kandaks* autonoom kunnen worden ingezet. Sommige *Kandaks* zijn al in dit stadium. Andere zijn nog niet zo ver. De door Belgen begeleide *Kandak* wordt momenteel beschouwd als zijnde “*Effective with advisors*”, wat de laatste stap is op weg naar autonomie. Een belangrijke hinderpaal voor een volledig onafhankelijke eenheid is de uitrusting. Deze uitrusting is niet tweedehands. Het gaat om nieuw materieel, waarvan de aankoop in hoofdzaak gefinancierd wordt door de Verenigde Staten. Dit materieel is aangepast aan de noden en mogelijkheden van een jong leger. Ondersteuning van de fabrikant bij het correctieve en preventieve onderhoud gedurende meerdere jaren is voorzien in de aankoopcontracten zodat het materieel dat intensief gebruikt wordt niet op korte termijn door defecten en slijtage aan operationaliteit verliest.

Sinds vorig jaar is de hoofdkrachtinspanning bij de vorming van nieuwe eenheden verschoven naar gevechtssteuneenheden (genie en artillerie) en logistieke eenheden (transport, onderhoud, bevoorrading). Initieel lag de voorrang bij de lichte infanterie-eenheden omdat er een dringende behoefte was aan dit type

eenheden, dat snel inzetbaar was en onmiddellijk kon bijdragen tot de verbetering van de veiligheidssituatie. Bovendien was de vorming van deze eenheden ook minder complex. De accentverschuiving in de vorming opent in de komende maanden nieuwe opportuniteiten voor de *Troop Contributing Nations* in het domein *mentoring* wanneer deze eenheden hun garnizoen vervoegen.

Het verloop en de attritie bij de Afghaanse militairen scoort vrij hoog met zo'n gemiddeld 30% op jaarbasis (voor de ganse ANA). Gezien het feit dat de ANA niet lokaal rekruteert en de job van soldaat in Afghanistan toch zekere risico's inhoudt, is dit begrijpelijk. Allesbehalve rijkelijk vergoed, gehuisvest in veelal rudimentaire omstandigheden en blootgesteld aan niet te onderschatten veiligheidsrisico's slaagt de doorsnee Afghaanse soldaat er toch in om gemotiveerd te blijven. De Afghaanse regering probeert samen met ISAF om het afvallingspercentage te doen dalen. Veel en frequente personeelsveranderingen maken de job van mentor er echter niet gemakkelijker op.

De *mentoring*-opdracht wordt aangestuurd door het *ISAF Joint Command* (IJC) in Kaboel. IJC superviseert niet alleen de *mentoring* van de ANA, maar ook van de *Afghan National Police* (ANP). Aan de *mentoring* van de politie neemt de Belgische Defensie niet deel. IJC, als grote organisator, bepaalt de prioriteiten, definieert de normen en laat het concept evolueren. Het is dit laatste dat in 2012 grote veranderingen zal ondergaan. Sedert de verklaring van de Amerikaanse president Obama vorig jaar om eind 2014 de ISAF-opdracht zoals we die nu kennen te beëindigen, is de klok voor de mentors sneller gaan tikken. In de tweede helft van 2013 voorziet de NAVO het einde van de ISAF-gevechtsoperaties. Het woord *endstate* wordt plots vervangen door een *end-date*. Mentors moeten de exit voorbereiden van de NAVO-coalitie troepen en de randvoorwaarden hiervoor realiseren, zijnde *Afghan National Security Forces* vormen die in staat zijn een "*safe and secure environment*" te garanderen in Afghanistan en het vertrouwen van de bevolking te winnen en te behouden. NAVO-operaties zonder de ANA worden heel uitzonderlijk. Met de invoering van het nieuwe concept van *Security Forces Assistance* (SFA) gaat men nog een stapje verder en geeft men aan de ANA een leidende rol en aan ISAF een ondersteunende rol.

Het nieuwe concept koppelt het volwassen worden van de ANSF aan het uitdoven van de NAVO-gevechtscapaciteit in Afghanistan. Het doet dit op een gefaseerde manier en is flexibel genoeg om regionale verschillen toe te laten. Naast de ontwikkeling van de gevechtscapaciteit, wordt daarbij ook meer en meer aandacht besteed aan de gevechtssteun en de logistieke eenheden. De uitvoering van het

concept ligt bij *Transition Support Units*, die het transitieproces faciliteren door steun te verlenen aan de ANSF en het werk van de *Advisory Teams* te coördineren. *Advisory Teams* zijn de nieuwe benaming voor de *Operational Mentor and Liaison Teams* (OMLT). De naamsverandering moet de accentverschuiving in de opdracht onderstrepen.

Kort samengevat, dit nieuwe concept voorziet in een verschuiving van de focus van de begeleiding van het niveau compagnie naar de echelons bataljon en hoger. Compagnieën worden daarbij in principe niet meer begeleid. Na het voordoen bij de uitvoering wordt nu het leren organiseren en plannen van operaties de uitdaging voor de adviseurs. Tijdens deze *on the job training* moeten de Afghanen zelf het voortouw nemen. De bedoeling is niet zelf te demonstreren hoe het moet maar de Afghanen vooral tijdens de planning en minder bij de uitvoering met raad en daad bij te sturen. De Belgische Defensie voorziet dan ook in de komende maanden in een reorganisatie van haar OMLT-organisatie. Een eerste verandering vormt het geleidelijk afbouwen van het aantal compagnieteams. Een tweede verandering betreft de *Force Protection*. Waar de *Force Protection* tot nu geïntegreerd was in de mentorteam-compagnie wordt die nu als een aparte capaciteit inzetbaar voor de bescherming van zowel de compagnie- als bataljon-*advisory teams*. De evolutie van de operationele status van de geadviseerde eenheden bepaalt hierbij het tempo van de verandering.

Voor de verschillende ISAF-eenheden die in Afghanistan opereren, houdt de verandering in dat ze in principe geen autonome gevechtsoperaties meer zullen uitvoeren en alleen nog zullen tussenkomen, hetzij in steun van de ANSF, hetzij in het kader van de eigen *force protection* of van bevriende elementen in moeilijkheden. Deze taakverandering laat toe om progressief manschappen uit te sparen. De vrijgekomen manschappen worden a priori niet onmiddellijk uit de operatie teruggetrokken, maar worden in eerste instantie opnieuw geïnvesteerd in nieuwe behoeftes (vorming van de gevechtssteun- en steuneenheden, oprichting van Afghaanse wapenscholen, ...). Recente, efficiënte tussenkomsten van de ANSF na het incident van de Koranverbranding in februari 2012 hebben aangetoond dat de ANSF-eenheden stilaan een betrouwbaar operationeel niveau bereiken dat de nieuwe conceptuele evolutie van *Security Forces Assistance* rechtvaardigt.

Terugkomend op *mentoring* kunnen we stellen dat de vorming van ANA een werk van lange adem is, waarbij tijdens één rotatie van zes maanden misschien niet veel merkbare vooruitgang wordt vastgesteld, maar wel op langere termijn. Deze vaststelling wordt bevestigd door mentors die meer dan één opdracht

Photo: internet (open source)

Onderofficieren van het Afghaanse Leger bij een plechtigheid op het einde van hun opleiding

gedaan hebben. We mogen dus vertrouwen hebben dat tegen eind 2014 de Afghaanse militaire capaciteiten zullen voldoen aan de verwachtingen en onze inspanningen bekroond zullen worden. De prijs van deze inspanningen wordt vooral betaald door onze eenheden, die periodiek een be-

langrijk deel van hun kader moeten uitzenden, waardoor de begeleiding en training van de soldaten die achterblijven in garnizoenen niet altijd evident is. Het is daarom ook belangrijk dat we blijven volharden. In de opdrachten die Defensie op zich heeft genomen in Afghanistan is falen geen optie.

□

Trefwoorden: *Mentoring – Kunduz – kandak*